

מזכרת ותשורה להמשתתפים בכנס הגדול
לציון 10 שנים לפטירת הרב הלל פעוונזנער זצ"ל

Offert à l'occasion de la commémoration solennelle
du 10ème Yortshaït (Hagkara)
du Rav Hilel Pevzner Zatsal

ד' תשרי תשע"ט - 10 שנים
לפטירת הגאון החסיד
הרב הלל פעוונזנער זצ"ל

ב"ה. ד' תשרי ה'תשע"ט

כינוס לרגל היארצייט העשירי לעטרת ראשנו אאמו"ר הגאון החסיד הרב הלל זצ"ל
פעוונזנער.

כבר עבר עשר שנים מאותו יום מר ונמהר ד' תשרי ה'תשס"ט שנלקח מאתנו ראש
משפחתנו זצ"ל, והננו עדיין תחת רושם אדיר של המאורע, ונדמה שזה קרה רק אתמול.
כל כך נרגש הריקנות על כל צעד ושעל בכל תחומי החיים שבעל היארצייט היה חי בהם.
אישיותו המקרינה השאירה זכרון בלתי נשכח אצל כל אלו שפגש אותם ולו פעם אחת.

עדיין חקוק בזכרוננו ההלוי' ר"ל ברוב עם ובהתרגשות גדולה גם בפאריז וגם
בירושלים, כנס השלושים והכתרת בנו הגדול, השליח החסיד הרב אברהם ברוך שי' לממלא
מקומו ברבנות, והכנסת ספר תורה לרגל היארצייט הראשון. מנהיגי הקהלה ויהודי 'עמך'
מכל החוגים הצדיעו לפעלו הגדול בשדה החינוך הכשר בפרט, בחנוכת 'בית הלל' בשנת
תשע"ד, מוסד למופת. ראה ראינו גם ה'יתיר מבחיהי', בשיקום המוסדות סיני ליובאוויטש,
ובטח בזכותו ימשיכו לגדל ולצמוח כהוראת הרבי נשיא דורנו מה"מ.

לאות תודה על השתתפותכם בכנס זה, הננו מדפיסים **בפירסום ראשון** כמה מכתבים
מאוצר הרב ז"ל, שקיבל מהרבי הריי"צ (מכתב האחרון, מיום ח' שבט ה'תש"י..). ומהרבי (עד
יו"ד אדר שני ה'תשכ"ה).

כמו כן, הננו מדפיסים הראיון האחרון שנתן הרב ז"ל לעתון הנעשה והנשמע, שתוכנו
בתוקף גם כיום, שיצא לאור בקיץ ה'תשס"ו על ידי מרכז רבני אירופא, שהרב ז"ל אחד
ממייסדיו. ועוד מאמר שנתפרסם בעיתון הנ"ל ובו דברי הערכה מרבני צרפת על אישיותו
ועלו של הרב זצ"ל.

והננו משגרים ברכותינו הכנות להרבנית מרת עשקא תחי', אשתו כגופו, שתאריך
ימים ושנים כפשוטו ולהמשיך בשליחותה הקדושה (גם בכח בעלה הגדול ז"ל) בכל
פעולותיה הברוכות, ולקבל רוב יידישע חסידישע נחת מכל יו"ח שליט"א, כולל התלמידים,
וכל זה מתוך בריאות הנכונה והרחבה ובשמחה וטוב לבב.

בברכת חסידים לחתימה וגמר חתימה טובה ולגאולה שלימה בקרוב ממש בהתגלות
מלכנו משיחנו תיכף ומי"ד ממ"ש ממ"ש ממ"ש.

המשפחה

RABBI I. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
SLOCUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

ב"ה כ' אלול חש"ו.
ברוקלין.

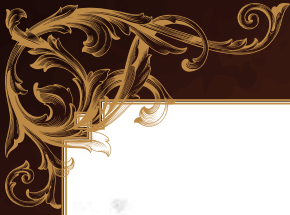
אל החלמיד החשוב מר הלל שי' פעוונזנער.

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מיום כ"ד לחדש
סנ"א העבר ברוך בואם לשלום וחשי"ח יחזק
את כריאותו ובריאות אמו ואחותו יחיו ויעזר
לכולם בהסדרות טובה בגשמיות וברוחניות
בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר. ת. אגדער

הרב ואמו והמשפחה מגיעים לפאריז

תשורה לרגל 10 שנים לפטירת הגאון החסיד הרב הלל פעוונזנער זצ"ל

RABBI I. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
 770 EASTERN PARKWAY
 BROOKLYN 13, N. Y.
 SLocum 6-2919

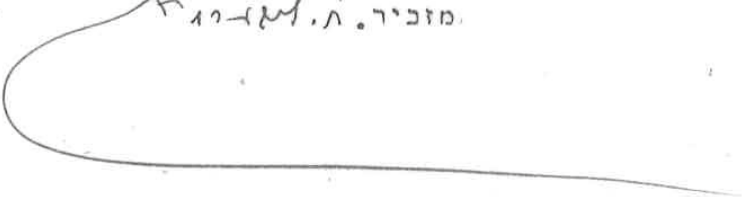
יוסף יצחק שניאורסאהן
 ליובאוויטש

ב"ה ז' אדר"ש תש"ח.
 ברוקלין.

אל החלמיד מר חלל שי' פעוונער.

שלום וברכה!

במענה על כחבו מג' לחד"ז חשי"ח
 יזמין לו שידוך המוכשר לו בנשמינו וברוחניות
 ויסדר בסדר טובים באהלה של תורה ישקוד
 בלימודו ויתאמן ללמוד ברכים בהלכה אנדה ודא"ח
 כן נכון לחתלמד אומנות הזביחה ולכה"פ שחיטת
 עופות והשי"ח יעזרהו בנו"ר
 בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
 מזכיר. ת. א. ג. 10

ישקוד בלימודו ויתאמן ללמוד ברבים

RABBI J. SCHNEERSOHN

יוסף יצחק שניאורסאהן

OF LUBAWITZ

ליובאוויטש

770 EASTERN PARKWAY

BROOKLYN 13, N. Y.

SLUCUM 6-2919

כ"ה י"א מנ"א חש"ח.
ברוקלין.

אל החלמיד החשוב מר הלל שי' פפוזנער

שלום וברכה!

כמענה על כחבו מיום ו' לחד"ז
דבר השידוך עם כח החמים ר' ליב שי' איידעלמאן
מרת עסקע תחי' נכון הדבר ויחליטו למז"ס
וכדבר החסדרות טוב הדבר אשר יחפש אחר מקום
רכנוח ואם יתבקר משו"ב וידיו מחאימות לחיות
שו"ב נכון אשר יתלמד גם אומנות הזכיחה וחשי"ח
יצליחו בהסדרות טובה כנשמיות וברוחניות.
בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר. ת. א. ג. ר. ז.

ר"ה ב"ו א"א תש"ח

ברוקלין

ידידי ורח א"א אה"כ אכ"ל דוד שי'

שלום וברכה!

דאצער ע"י כתבו ג"ד אה"כ

ע"י אודות התעוררות דתם ארת עסקא תחי' עם

ד"ר פ"ל א"ד במשה יעקב פ"ל שי' פפוזנער.

פנ"י וארבע בברכת ג"ל. ית"ל הי"ת. יהי'!

דגדג טבא ורה"י פתחיהו קלעה טאה ומוציאות

ניסתדכו בידר חיים מאוגרים דפניפה טאה

דפיוחה

האזרבה

„בגשאות וברוחניות“

חומות י"ג

הסכמה לשידוך. יחפש מקום רבנות

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
 770 EASTERN PARKWAY
 BROOKLYN 13, N. Y.
 BLOCUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
 לייובאוויטש

כ"ה כ"ו מנ"א חש"ח.
 ברוקלין.

כ"ה.
 לדידי וז"ח אי"א מוח"ר ארי' דוב שי'

שלום וברכה!

במענה על כתבו מי"ז לחד"ז.
 על אודות השתדכות בחם מרה עסקא חח"י עם
 כ"ג התלמיד החשוב מר הלל שי' פעונוזנער.
 הנוי מכרכם בברכה מז"ט יתן השי"ח שי"ח.
 כגדא טבא ותהי' החתונה בשעה טובה ומוצלחת
 ויסתדרו בסדר חיים מאושרים במרנסה טובה
 כהרחבה.

המכרכם

בשם יי אביו - אביו

כנ"ל לחותנו ר' ארי' דוב איידלמן ז"ל

**RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ**

770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
8 LOCUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן

ליובאוויטש

בי"ח, י"ט כסלו תש"ט.

צדוקלין

אל התלמיד החשוב מר הלל שי'
וב"ג מרת עשקא תחי'

שלום וברכה!

ליום חגיגת כלולתם, הנני בזה
לברכם בכרכת מז"ט, מז"ט יתן השי"ת שתהי'
החתונה בשעה טובה ומוצלחת ויסתדרו בסדר
חיים טובים ומאושרים בסרנסה טובה בהרחבה
והנהגה בדרכי החסידות והחסידים.

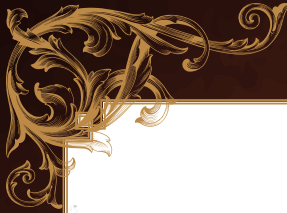
המברכם

בשם אברהם

ברכה לחתונה

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
 770 EASTERN PARKWAY
 BROOKLYN 13, N. Y.
 BLOCUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
 ליובטוויטש

ב"ה, כ"ט תשרי תש"ט.
 ברוקלין

אל התלמיד מר הלל שי' פויזנער
 שלום וברכה!

במענה על כתבו, יסדר עצמו ללמוד
 בכל יום נחול ובשבת ויז"ש שבועה מסגרת פשוטות
 בסדר שחרות עם חרע"ב ותויו"ש ולחיות בקי
 בתמטניות בע"פ בדיוק ולחזור עליהם והשי"ת
 יחזק את בריאותו בגוי"ר ויצליחו בהסתדרות
 טובה בגוי"ר.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
 מזכיר. ה. אגודת

להיות בקי במשניות בעל פה ובדיוק

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
SLOCUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

ביה, ח' שבט' הש"י
ברוקלין.

ידידי ווייח אי"א מוה"ר
הלל ש"י פעוזנער

שלום וברכה!

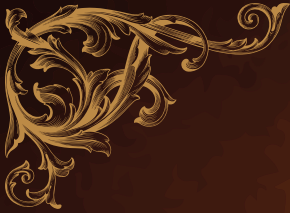
במענה על כתבו, השי"ת יעזרהו
בנסיעה טובה כשורה ויצליחו בעבודתו ויחזק
אח בריאותו ובריאות בניו.

בשם כ"ק אדמו"ר שלימ"א

מזכיר. ח. א. ג. ג. ג.

לידידי.. יומיים לפני ההסתלקות (יו"ד שבט)

תשורה לרגל 10 שנים לפטירת הגאון החסיד הרב הלל פעוזנער זצ"ל

ועד לבנין אהל

במקום מ"ב של

כ"ק אדמו"ר טרנא ורבנא

הרב יוסף יצחק

וצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע הכ"מ

שניאורסאהן

מליובאוויטש

הועד

הרב ששה דובנע ריבקינ	הרב א"י טייטשנא	הרב שמואל הלוי לעוויטין
הרב ירחמיאל בנימינסון	הרב פאר אשכנזי	הרב ניסן טעלושקין
הרב ששה לוי ראדשטיין	הרב שלמה אהרן קורנובסקי	הרב ישראל דוויקשנא

Address: OHEL COMMITTEE, 770 Eastern Parkway, Brooklyn 13, N. Y.

הכתבה:

בי"ה.

כבוד ידידנו הנכבד וי"ח אי"א
מוה"ר הלל שי' פענונער.

שלום וברכה

בזה הננו מאשרים קבלה השתתפותו לבנין
האהל הקדוש, שבע מאות ושלושים פרנק, ע"י ידידנו
הנכבד וי"ח אי"א מוה"ר סעדי' שי'.
וזכותו הקדוש והטהור של הוד כ"ק אדמו"ר
הרה"ק נבגים יגן עליו ובי"ב להושע בהדרוש לכאו"א
בגשם וברוח.

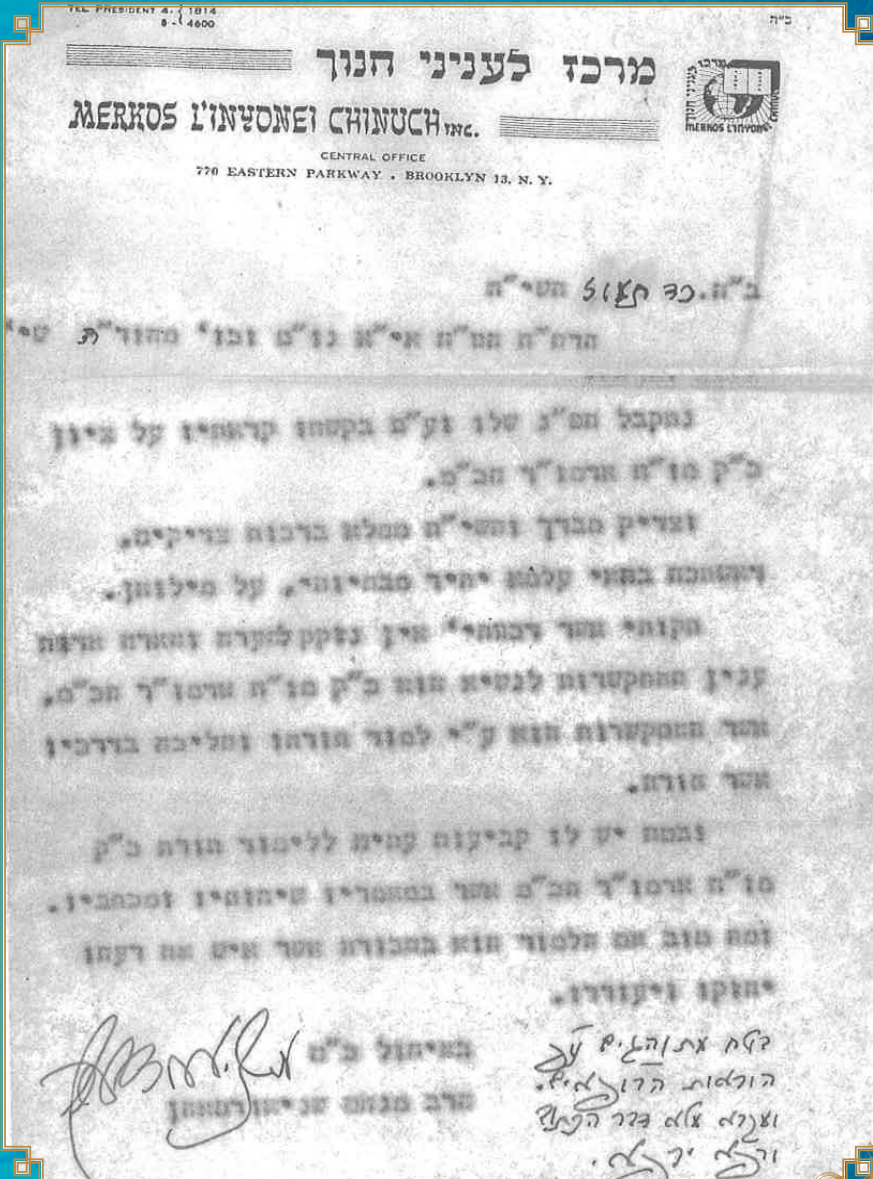
בכבוד וברכה:

בשם הועד לבנין האהל הקי'

א.ס.א. / מ.א.א.
הרב משה ליב ראדשטיין.

כד נסכו תשי"א
ברוקלין נ.י.
44 378

קבלה השתתפות בבנין האוהל

לפני קבלת הנשיאות: בטח מתנהגים על פי
הוראות הרופאים. ורפא ירפא

תשורה לרגל 10 שנים לפטירת הגאון החסיד הרב הלל פעוזנער זצ"ל

TEL. PRESIDENT 4-0807
1814
8-4400

CABLE ADDRESS: HAMELACH, NEW YORK

כ"ה

מרכז לעניני הנוך

מרכז לעניני הנוך
מרכז לעניני הנוך

CENTRAL OFFICE
770 EASTERN PARKWAY • BROOKLYN 13, N. Y.

הרה"ה הו"ח אי"א וכו'
התצי"ג מו"ה (ה) ש'י

שלום וברכה:

ב'הפ"נ שלו נחקבלו, ואקראים בל"נ על ציון
כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"ס.

וצדיקא דאחטטר, דאשתכח בהאי עלמא יחיר
מבחי"והי, בטח יתן ברכתו וחשי"ח ימלא ברכתו
בגשמיות וברוחניות.

בברכת התעוררה

מנחם שניאורסאהן

בין כמה לעשור חשי"א
קראתי חפ"נ בער"ה על הציון, ואח"כ בהיכל כ"ק
מו"ח אדמו"ר הכ"ס, שלטם נכונותם לנחיתת פדי ונות
ולייחודות. והנותן כו' צריך להודיעו.
בטח ראה מכתבי הכללי, ובבקשה לחודע מה נעשה
בזה במשך חיש הכללי. הוא חיש חר"ה. וח"ה מראש.

כנ"ל. הנותן צריך להודיעו. בטח ראה מכתבי הכללי

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

מנחם מענדל שניאורסאהן

Office Address:

Lubavitch, 770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.

HYacinth 3-9250

צ"ה ח' חמוז חשי"א
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח א"א נו"נ וכו'
מהו"ר הלל שי

שלום וכרחה!

קבלתי מכח בנו מנדר"ח חמוז והפ"נ שבו
ולכשאחי' על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ח
נבג"מ זי"ע אקראחו.

... מצו"פ הקונטרס לי"ב וי"ג חמוז

ובטח ישחף בהחלועדות ביתר שאת וכו'
בה צרה קרית בס' עאג האל ומה תח
בפרכה ידגל צוקות דקדוק אש
ע' תשורה 15

Handwritten signature

ות"ח ת"ח על תשורה זו

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

מנחם מענדל שניאורסאהן

Office Address:

Lubavitch, 770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.

HYacinth 3-9250

ב"ה ע"י מ' אלול ה'תשי"א

הו"ח אי"א נ"מ וכו'
מתעדים א"ה ה'תשי"א

שלום וברכה!

מכתבו "חס"נ נחקבל, וביום הבהיר יום
הי אלול, בחינוחי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע קראתיו. ובטח יעורר
ר"ר למילוי משאלוהם בכלמצטרך.

בברכה כתיבה וחתומה טובה
לשנה טובה מתוקה וז"ל
ד' ע"א

שנה טובה ומתוקה

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין נ.י.

ב"ה, שלחי אלול, ה'חשי"ב.
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח הח"ח אי"א נו"נ וכו'
סוה"ר הלל שי'

שלום וברכהו האג' נתקל).
ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו
ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע
ברכתי לו ולב"ב שיחיו, ברכה כחיבה ורחמים
טובה לשנה טובה ומחוקה בגשמיות וברוחניות.
אהלבון אהב אלכל
את אחותי' עיני, בברכה
ולא לבנות לה אלמך
בתעתיג אלגיא. ודארכ האתא. י.א. הש"ה דגה.

כנ"ל. שישתדל לשדך אחותו (אחרי פטירת אביו ז"ל
בצעירותו בארץ גזירה, הנה הרב ז"ל – הבכור – התמסר
כראש המשפחה. הרבה מכתבים בענין זה)

תשורה לרגל 10 שנים לפטירת הגאון החסיד הרב הלל פעוזנער זצ"ל

FOLD SIDES OVER AND THEN FOLD BOTTOM UP AND SEAL.
NO OTHER ENVELOPE SHOULD BE USED.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין 13, נ. י.

VIA AIR MAIL

ב"ה, כ"י סבת חשי"ג
ברוקלין

הרה"ח הו"ח אי"א נ"י יעקב צ"צ
סוהר הלל ש"י

שלום וברכה!

... ובמענה על הודעתו שהכניסו את בנם הנולד להם לבריתו של אברהם אבינו ונקרא שמו בישראל אברהם ברוך ש"י, הנה יה"ר מהשי"ת, שכשם שהכניסו לברית כן יכניסוהו לתורה לחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה בגשמיזם וברבנות גם יחד.

MESSAGE WILL BE DESTROYED
IF ANYTHING IS ENCLOSED, THIS LETTER
WILL BE SENT BY ORDINARY MAIL
NO TAPE OR STICKER MAY BE ATTACHED

נ"ב: במ"ש אודות אהותו חת"י, הנה כנראה גם ממכתבו, עדיין לא נתבררה לגמרי אודות ההצעה שכתב אודותה, וכשיה"י, אצלו חרשות בזה-בטת יודיע.

לפלא שבמכתביו האחרונים אינו מזכיר מאומה ע"ד הכתב"י שנמצאים בהספרי" דבימ"ד לרבנים, וכן לא שלח את העתק המאמר נפחלי אילה שכתב אודותו. בטת נודע לו שהרה"ג אברהם ש"י חן משתדל להשיגם. ומטובו, באופן בלתי רשמי להו"ע המצב במילוי השתדלותו בזה.

ברכה ללידת אברהם ברוך ש"י. לחפש כתבי יד
ולשלחם לרבי (מכתבים בענין זה כבר מודפסים
בספרי אגרות קודש).

פאזנער = פאריז

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג והרה"ח אי"א נוי"נ כו'
מוה"ר הלל שי'

ביהקצו' אלול תשי"ד
ברוקלין

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו מבשר שקבלת החזרה לכאן. ובודאי
יסדר הענינים עם הרה"ח והרה"ש מוהר"ן שי' באופן שלא יסעו
שניהם בבח אהת, כי אם האחד יחכה לחזרת רעהו, כפי הרי סו"ס זהו-
היינו העבודה בישיבה חפזים ושליחותם, ובמילא שער הצלחתם בענינים
הכללים והפרטים. והאריכות אך למוחר.

בברכת הצלחה וכוה"ט

WILL BE REMITTED BY REGISTERED MAIL
IN ENGLISH TO THE POST OFFICE
NO LABEL OR SLICKER MAY BE ATTACHED
REVERSE OF LABEL APPEARS ON INNER SIDE ONLY

RECEIVED
MAY 19 1975
POST OFFICE
NEW YORK, N.Y.

BY AIR MAIL

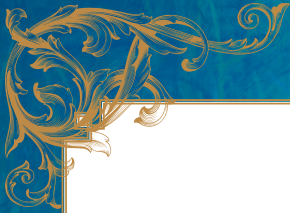

REGISTERED MAIL

בענין נסיעה לרבי על תשרי. שיסתדר עם הרב ניסן
נעמאנאו ז"ל באופן שאחד משניהם יישארו בישיבה.

תשורה לרגל 10 שנים לפטירת הגאון החסיד הרב הלל פועזנער זצ"ל

פקחזנער - פאריז

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מונחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

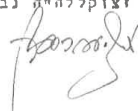
הרהי"ל אי"א נוי"נ מלאכתו מלאכה
שמים מוה' הלל שי'

בי"ה ג' טבת תשפ"ז
ברוקלין

שלום וברכה!

לפלא שמעה שילהי מ"ח לא נתקבלן ממנו כל ידיעות, ובפרט בהנוגע
למושפעי, שעל המחנכים לעשות מכל אחד ואחד מהם נר להאיר, וכמדובר הענין בזו
כמה פעמים, והרי' חדש כסלו כמה ימי רצון בו בכלל, ובהנוגע לעבודה זו בפרט,
וכבר כתבתי כיס, שאף שלכאורה תועלת קטנה בהודעה, אבל באמת גדולה היא למאד,
כי כשיודעים שמוכרחים להודיע למי שהוא, הרי בעוד זמן משתדלים שיהי' מה
ועל דבר מה להודיע, ויהייר שבהודעות הכי קרובה ימלא אַתְּ כָל האמור.

ולהודעתו מאשר יחמלאו (נמצאו) שלש שנים לבנם שברהם ברוך שליטי"א.
השי"ח יזכהו ואת זוגתו שיחיו לגדלו לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך הרחו
ומועתק לקמן קטע מסכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלהי"ה נבגים זי"ע בנוגע למנה.
ישראל בזה.

בברכה

קטע מסכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר, וז"ל:

... ובדבר גזירת השערות - אפשר עניש - דבר גדול הוא במנהג ישראל, ועיקרו
הוא בתחינוך השארה פאות הראש, ומיום הגזירה והנחת הפאות של הראש,
נהגו להדר לתרגיל את החינוך בענין נשיאת ט"ק וברכות השחר וברכה המזון
וקיש שעל הסטה, והשי"ח ית"י בעזרם שיגדלוהו לחורה ולחופה ולמעשים טובים
מתוך פרנסה בהרבה ובמנותח הדעת בגשמינות וברוחניות.

חשיבות כתיבת דו"ח.
אפשר עניש של אברהם ברוך שי'.

פעוונזער-פארייז

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מונחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

בייה, כב' מ"ח חשיה
ברוקלין

הרה"ח אי"א נוי"נ מלאכחו מלאמח
שמים מוה' הלל שי'

שלום וברכה

מיס נחקבל מכתבו מטוב מ"ח, מבשר מביאחו שלום
לביהו, וכן מאשר סידר התועדות, ואף שאינו כותב חוכן התועדות
תקותי שהסביר להח' הענינים שנדברו כאן כפי הצורך, ובטח לא
יספק בפעם אחת אלא יחזור עליהם, וארי בכגון דא טוב אמ' החבור
שתי פעמים מצליח.

בעת רצון יזכירו אח כל אלה שכותב אודותם על הציון
הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבגים ז"ע.

ולתודעתו אשר בז' כסלו הבעיל ימלאו שלש שנים לבנם
יוסף יצחק שליט"א, ובטח יעשו החספורה כמנהג ישראל, ומועק לקמן
קטע ממכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר בנוגע למנהג ישראל זה, ויחי רצון אשר
הוא וזוגתו שיחיו יגדלוהו ביהד עם שאר ילדי' שי' לתורה ולחופה
ולמעשים טובים מחוך הרחבה.

בברכה לבשו"מ

ווי"ל כ"ק מו"ח אדמו"ר:

...ובדבר גזיזת השערות, =אפשערעניש= הוא דבר גדול במנהג ישראל,
ועיקרו הוא בהתינוך דהשארת פ"א את הקאש, ומיום הגזיזה והנחת הפ"א או
של הראש, נהגו להדר להרגיל את התנוק בענין נשיאח ט"ק וברכות השחר
וברכת המזון וק"ש שעל המטה, והשי"ה יחי' בעזרם שיגדלוהו לתורה
ולחופה ולמעשים טובים מחוך פרנסה בהרחבה ובמנוחת הדעת בגשמי' ות
וברוחני'.

עריכת התועדות בביתו.
אפשערעניש של יוסף יצחק שי'.

תשורה לרגל 10 שנים לפטירת הגאון החסיד הרב הלל פעוונזער זצ"ל

פעחזנער-טאריז

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחה מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

**ב"ה, י"ם כסלו חסי"ה
ברוקלין, נ. י.**

**הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מוה' הלל שי**

שלום וברכה!

במענה על הודעתו מיום חולדת השלישי של
בנם יוסף יצחק שי, הנה מועתק לקמן קטע ממכתב כ"ק
מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"ם זי"ע בנוגע למנהג
ישראל זה, ויה"ר מהשי"ח שיגדלוהו הוא וזוג' חסי' וי"א
לחורו ולחופה ולמעשים טובים מחוך הרחבה.

*בברכת
תש"פ י"א*

וז"ל כ"ק מו"ח אדמו"ר.

.. ובדבר גזיזה השערות אפשערניש"ר הוא
דבר גדול במנהג ישראל, ועיקרו הוא בהחינוך להשאר
מילות הראש, ומיום הגזיזה וחנתת הפיאוח של הראש,
סגנון להדר להרגיל את החינוך בענין נשיאת ט"ק וברכות
השחר וברכת המזון, וק"ש שעל המטה, והשי"ח י"ה
בעזר שיגדלוהו לחורו ולחופה ולמעשים טובים מחוך
מנחה בהרחבה ובסנותת הדעה בגשמי' וברוחני'.

כ"ל.

פעוז נער-פאריז

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON:
Lubavitch
770 Eastern Parkway,
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין נ. י.

ב"ה י"ם אדר חשי"ח
ברוקלין נ. י.

הרה"ה אי"א נו"ט מלאכה
מלאכה שמים וכו'
מוה' הלל שי

SECOND FOLD

שלום וברכה!
במענה על ההודעה אשר נולדה להם בה למזל
טוב ונקרא סמה בישראל שמענא חתי,

הנה יה"ר מהשי"ת שיגדלה ביחד עם זוג' הי'
ואת כל ילדיהם שי' לתורה ולחופה ולמעשים טובים מחוך
הרחבה.

ידוע מכ"ק אדמו"ר (מותרש"ב) נ"ע, אשר
מנהגו הוא לאמר גם בלידה כה לתורה ולחופה ולמעשים
טובים ע"פ מהז"ל (ברכות יז.) משים במאי זכין באקרוי'
כו' באחנוי' כו' ונטרין כו'.

בברכה מזל טוב
[Handwritten signature]

NO TAPE OR STICKER MAY BE USED
MILT BE SENT BY REGISTERED MAIL
IF MAILING IS EXPOSED

12/25/13
1325
1325

ВЕРОБАЖИМЕ
ВИЗ ГЕЛІЕС

1325
1325
1325

FIRST FOLD

ברכה להולדת הבת שטרנא תחי'!

תשורה לרגל 10 שנים לפטירת הגאון החסיד הרב הלל פעוזנער זצ"ל

פעוזה נער ברו נא

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ג' אייר השי"ט
ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מות' הלל שי

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אשר נולדה להם בח למזל
טוב,

הנה יה"ר מהשי"ת שיגדלה ביהר עם זוג'
הי' ואח כל ילדיהם שיחיו לתורה ולהופה ולמעשים
טובים מהנך הרחבה.

יידוע מכ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע, אשר
מנהגנו הוא לאמר גם בלידת בת לתורה ולהופה ולמעשים
טובים ע"פ מרז"ל (ברכות יז, א) נשים במאי זכין
באקרוי' כו' באחנוי' כו' ונטרין כו'.

בברכה מזל טוב ושלום

ברכה להולדת הבת רבקה תחיל.

פעוונז נער=פאריז

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

בי"ה ז' אייר תשי"ט
ברוקלין

ההה"ג ווי"ח אי"א נוי"נ מלאכתו
מלאכת שמים מוה' הלל שי'

שלום וברכה!

במענה למכתבו מד' אייר, ובטח בינחים נחקבל מכתבי ברכה
להוללת בהם רבקה שהליט"א.

בעת רצון יזכירו את כל אלה שכותב אודתם על הציון הק'
של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, כאו"א להמצטרך להם,

ובודאי למותר להאריך לדכוותי, שכל הוספה במלאכתו
מלאכת שמים, תוסיף בברכות השי"ת והצלחתו וגם בעניינים הפרטים,
והרי ודאי שזהו מצוה שאלו זקניו בה מפי וכאגה"ק סוף סי' ז', וכאמור
שם-לא נצרכה אלא להעדרת זוריות יחירה ביתר שאת וביתר עז כפולה
ומכופלת למעלה מעלה מזהירות שאר המצות, וכשמחבוננים בזו"ח לשאר
המצות, ע"פ פסק רבנו הזקן באגה"ק סי' כא' יעו"ש, מובן איך שצ"ל
הזו"ח מפי במצוה הפרטית לכאמ"א=וק"ל.

בטה גם בנמעו מחעסק בוריעת רוחניות נוסף על הכוונה
הראשונה לאסו"מ גשמיות, וכמבואר קישור שני העניינים בכ"מ, ויהי
רצון שיבשר טוב גם בזה.

בברכה לבשו"ט

ברכה להולדת הבת רבקה תח'. להוסיף בחינוך התלמידים
בישיבה תות"ל. מזכיר על הנסיעות לגייס כספים עבור
הישיבה, לעסוק גם בזריעת רוחניות.

תשורה לרגל 10 שנים לפטירת הגאון החסיד הרב הלל פעוונזער זצ"ל

פעוונזער-פאריז

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

הרה"ג ווי"ח אי"א מלאכתו מלאכת
שמים מוה' הלל שי'

בי"ה, אלו חשי"ט
ברוקלין

שלום וברכה!
לאחרי הפסק הכי ארוך, נקבל מכתבו מא' אלו
הדש הרחמים,

ובעצרון יזכירו אח כל אלה שכותב אודותם, על
הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, וכן
יזכירו את הו"ח אי"א מוה' אברהם אבא שי' להמצטרך לו, ובטח
ימצא אותיות מסבירות ומאירות להסביר לו, שכלל שמוסיפין
בעניני תורה ומצות, [הרי ככל שיהי' מצ מצב טוב בזה, הנה
בעניני טוב וקדושה, המיד יש מקום להוסיף, מאחר שקשורים הם
בהקב"ה שהוא אין סופי], מחוסף בברכות השי"ת בהמצטרך לאדם.

תקותי חזקה שבדאי סידר הענינים בישיבת חומכי
המימים דצרפת באופן המתאים, למשך הזמן שלא יהי' הוא שם, וכן א
מצמצא במקום זה בודאי מנצל שהותו להפצת המעיינות גם במקום זה,
הרי חובה גברא' ולא רק דרישת המקום, וגם על זה נאמר אין לך
דבר העומד בפני הרצון.

ברכה לבשז"ט ולכוה"ט

בקשר לנסיעה לחו"ל (שווייץ) על משך תקופה: לסדר
הענינים בישיבה וכן לנצל שהותו להפצת המעיינות.

פבזנר-פרונא

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYcainth 3-9256

מונחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

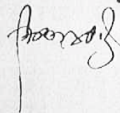
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, אי"מ"ם תשי"ב
ברוקלין

הרה"ג ור"ח אי"א נו"נ מלאכתו
מלאכת שמים מרה"י הלל שי

שלום וברכה.
מאשר הנני קבלת מכתבו מז"ך תשרי, בו כותב אודות
חזרתו למקום עבודתו בקדש והתחלת הסדרים, כן ר"פ מאשר עשה
בשווייץ,
ויהי רצון שיבשר טוב בכל הענינים שמזכיר-בטוב
האמיני, טוב לשמים וטוב לבריות וטוב העושה פירות, כמסקנא
(ק"רס"ן מ" ע"א).

ולהודעתו מיום הולדת בנם יוסף יצחק שליט"א
בשבועות הקרובים, יהי רצון שיגדלו ביחד עם זוגתו תחילת זמנא
לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה אמיתית.

בברכה לבשו"ס בכל האמור

נ. ב.
בודאי ימשיך בקיסור מכתבימנעם אלה שקירבם
לתושי"ש בלותם בשווייץ.

ברכה בחזרתו. וקבלת דו"ח. יום הולדת הששי של
יוסף יצחק שי'. בודאי ימשיך קשר עם אלה שקירבם
בשווייץ.

תשורה לרגל 10 שנים לפטירת הגאון החסיד הרב הלל פעוזנער זצ"ל

מקחזנער-פארייז

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

בי"ה, יג' טבת תשי"ט
ברוקלין

הרהיג הייח אייזא נוי"ט מלאכתו
מלאכת שמים מזה' הלל שיי

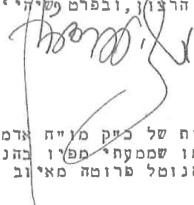
שלום וברכה!

כנראה מהפתקא שנחבלק עיי גיטו מזה' דובער שיי,
כבר נגמר העניין דקניין הבי"ה,

ויהי רצון שיהיי' בשעה טובה ומוצלחה בכל הפרטים.
ומקניין בי"ה כפשוטו, הנה יקנה עניני' הבי"ה ברוחניות, וכמבואר
בדאית בכי"מ, ומהם בדי"ט מזמור שיר הנוכח הבי"ה בלקו"ת, בסדי"ה
מים רבים תרלי"ו, ועוד,

ואם מכל אחד מבניי דורשים זאת, כמובן מדרושים
האמורים, הנה עאכוי"כ- מזה שהשגחה העליונה זיכחו בלימוד עם בניו
של מקום, שכל הזספה בנהה"ז נוגע ונכפלה כ"פ ככה בתלמידיו,

ויהי רצון שיהיי' בכל האמור בסגנון הז"ל, כמאן
דבעי למיעבד. ואין לך דבר העומד בפני הרצון, ובפרט פשי"ה' באופן
דיגעט.

בברכה לבשו"ט

נ.ב.
מוסגי"פ להצלחה-המחאה מאתה הקופות של כעק מ"ה אדמו"ר
זצוקלה"ה נבגים זיי"ע נשיא ישראל, וכמו שמסעתי מפיו בהנוגע
לקופות כגון אלו, שעייז קאי מרז"ל כל הנוטל פרומה מאיוב היז
מקברך.

קניין בית דירה בברינאו והשתתפות להצלחה.

פעוונזנער-פאריז

RABEI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מונחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

הרה"ג וו"ה אל"א נו"נ מלאכהו
מלאכה שמיס מוה' הלל שי'

כ"ה א' כסלו תש"כ
ברוקלין

שלום וכרבה!
נחקל המכתב כחוב עכורו ואח"כ המברק כהנוגע
למצב כריאותו וטפול הקפואי, ותקותי שהי' כהצלחה, והשי"ת
הרופא כל כשר ומפליא לעשות יל"ה דכרו וירפאהו לרפו"ק ועד
לרפו"ש.

וכפרט שנכנסנו כחדש כסלו הוא חדש הנסים והגאולה,
ומאופן דמוסיף והולך מוסיף ואור, וכיחוד כהנוגע לכל אלו שחפידם
נרוח להאיר, וכאור הכא ממאור שכתורה זוהי פנימית התורה חורח
החסידות, שלזה הרי זקוקים לגוף כריא ושלם, וכידוע הפס"ד של
הכעש"ט כחורחו עה"כ כי תראה חמור וגו' עזוב פעזוב עמו דוקא.
והרי חורח הכעש"ט היא תורת החסידות, כמבאר כמכתב כ"ק
אדמו"ר (מוהרש"ב) לחג יט' כסלו,

בכרחה לכשו"ט ככל האמור

אחרי שהרב ז"ל שבר רגלו. ישלח דברו וירפאהו
ברפו"ק ועד לרפו"ש.

תשורה לרגל 10 שנים לפטירת הגאון החסיד הרב הלל פעוונזנער זצ"ל

פזונר=פאריז

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מונחס מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נוי"נ מלאכתו מלאכת
שמים מוה' הלל ש"י

בי"ה, כה" אדר תש"כ
ברוקלין

שלום וברכה!

ח"ח על הבשורה טובה במכתבו מכ"ג אדר, מאשר
הסירו הגיבס ומחלהך על רגליו.

ויהי רצון שיחזור לאיתנו כפשוטו ולאיתנו
כמשמעו, כמבואר בדי"ה משכיל לאיתן האזרחי לרבנו הזקן
(נדפס בקונטרס לימוד החסידות), ויוסיף במספרה ונתינה
בעבורתו בקקש, חינוך עשה"ק, ובאופן דמוסיף והולך מוסיף
ואור.

בעת רצון יזכירוהו וכן את זוגתו חתי, עוה"פ,
על הציון הק"י של כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

ומענין לענין בעזרת קענין - לרגלי התונת אחיו
האברך מו"ח אי"א יצחק שלמה ש"י בשעה טובה ומוצלחת, יהי רצון
שיהי' לבנין עדי עד בית החסידות.

במי"ש אודות ההקצבה לבית רבקה וכו' - הרי כשתקבל
ידיעות הלשכה בזה, מובן שאז יעבירו.

בברכה לבשו"ט בכל האמור

ת"ח על הבשורה שהסירו הגיבס מהרגל וברכה
שיחזור לאיתנו, ועוד.

פעוונזנער-פאריז

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מוחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטען פארקווי
ברוקלין נ. י.

ב"ה, מוצאי שבת קדש,
פרשת ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם,
ה'תשכ"ב-ברוקלין, נ. י.

הרה"ג וו"ח אי"א נו"נ מלאכתו
מלאכת שמים מוה' הלל שי"א,

שלום וברכה!

נעם לי לקבל מכתבו הודעה אשר נחבל לכהן בקדש,
רבנות על סהרת הקדש בבית הכנסת, מקדש מעט, טו"ב רחוב ראזיע
במחנה ה' פאריז.

ויהי רצון אשר תהי' ההחמנות בשעה טובה ומוצלחה,
וכידוע בדיוק לשון הצלחה, שהוא עוד למעלה מהמשוער,

היינאָם שיתרבה בכל עניני בית הכנסת, הן עניני חפלה
הן בשיעורי תורה הפלמרים בבבים, ובית ה' וכידוע דרשת רז"ל על
הכתוב, אוהב ה' שערי ציון מכל משכנותי, שערים המצוינים בהלכה,
(ברכות ח' א').

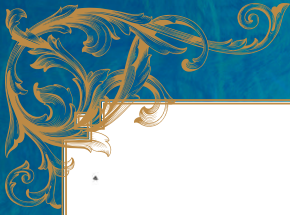
ובפרט ע"פ הזכור לי משנים אשר הייתי דר בפאריז
ומחפץ לעתים קבועים בביהכ"נ האמור, אשר מסוגל מקדש מעט זה לגדל
בו גם תפלה וגם תורה, להארות מחאים לשמו, מקדש מעט, בית המלך מלכו
של עולם (מגילה כז' א, עיי"ש)

ויהי רצון שיהי' כל האמור מיוסד וחדור אהבת ה'
ויראה ה', שהן שרש וקיום כל הנ"ל, כמרומוז ברמב"ם הלכות יסודי התורה
ריש פרק ב' ומבואר יותר בספר חניא קדישא ריש פרק ד'.

והרי נמצאים אנו בשבועות, בהם קורין בתורה, אנפן קיום
הציווי, ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, בשוכו לא נאמר אלא בחוץ כאו"א
מישראל (וי' י"ז) לה' אלהיך תבנה בית.

בברכת הצלחה בכל האמור וגם"ש המתפללים
החברים והגבאים בראש של בית הכנסת
וסביבותי-שלי"א

ברכה לרגל מינויו של הרב ז"ל בבית כנסת טו"ב רחוב ראזיע.
"הזכור לי משנים אשר הייתי דר בפאריז וכו".

המכתב כבר נדפס באגרות קודש (ללא
ההוספות). על המעטפה בכי"ק:
EXPRESS SPECIAL DELIVERY

פעוזנער-ברונא

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacnth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, י"ג ניסן תשכ"ב
ברוקלין

הרה"ג והרה"ח א"א נו"נ עוסק
בצ"צ וכו' מזה הלל ש"י

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אשר נולד להם בן למזל
טוב,

הנה יה"י מהשי"ת שיכניסוהו לבריתו של
אברהם אבינו, וכשם שיכניסוהו לברית כן יכניסוהו לתורה
ולחופה ולמעשים טובים, ויגדלו ביחד עם זוג ה"י ואח
כל ילדיהם שיחיו מהוך הרחבה.

בברכה מזל טוב
ולחג הפסח כשר ושם

ברכה להולדת הבן מנחם מענדל שי'

תשורה לרגל 10 שנים לפטירת הגאון החסיד הרב הלל פעוזנער זצ"ל

מקומו נער-ברונא

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ימי הסליחות, ה'חשב"ב
ברוקלין, נ. י.

הרה"ג והקה"ח אי"א נו"נ עוסק
בצ"צ וכו' מזה' הלל ש"י

שלום וברכה!
פריאג' וזעקל'אן

ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל
כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע
ברכתי לו ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה
טובה לשנה טובה ומחוקה בגשמיות וברוחניות.

בברכת ר"ח יעקוב'אן
[Handwritten signature]

ברכת כתיבה וחתימה טובה.
בברכת הצלחה בעבודת הקודש.

פעוזה נערר פאריז

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYachnth 3-9250

מוחס מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, י' אדר"ש תשכ"ה
ברוקלין

הרה"ח אי"א נז"נ עוסק בצ"צ
מוה' הלל שי

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות יום הולדת
השלישי של בנם מנחם מענדל שי"ל, הנה מועתק לקמן
קמץ ממכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"ם
ז"ע בנוגע למנהג ישראל זה. ויהי ר' מהשי"ח/ת' ביחד
עם זוג תי"י, ואח כל ילדיהם שיהיו לתורה ולחופה
ולמעשים טובים מתוך הרחבה.

1694

ברכה
[Handwritten signature]

וז"ל כ"ק מו"ח אדמו"ר.

ובדבר גזיזה השערות "אפשערעניש"
הוא דבר גדול במנהג ישראל ועיקרו הוא בהתינוך
דהשאת פיאור מראש, ומיום הגזיזה נתנת הפיאור
של הראש, נהגו להדר להרגיל את התינוק בענין
נשיאת ט"ק וברכות השחר וברכת המזון וק"ש שעל
המטה, והשי"ת יהי' בעזרם שיגדלוהו לתורה ולחופה
ולמעשים טובים מתוך פרנסה בהרחבה ובמנוחה הרעת
בגשמיות וברוחניות.

במענה לשאלתו ירועה דעתי מאז שעל אנ"ש
שי' וצפרט כו' להשדל לחפוט עמדה בפאריז לפעול
שם וכו' - ופשיטא שענין רבנות בכלל זה זמהחשובים.
בנוגע להצעה פרטיה והפרטים בזה יש להחיעץ עם
ידידים הנמצאים על אחר.

אפשערעניש מנחם מענדל שי"ל
להשתדל לתפוס עמדה בפאריז.

הנעשה והנשמע

ב"ה, אלול תשס"ו/ספטמבר 2006 גיליון מס' 11 מחיר: אירופה: 1.5 € אנגליה: 1.1 € ישראל: 6.2 ₪

הלל אומר

ראיון נדיר עם
הגאון רבי הלל
פבזנר שליט"א

אנו מתכבדים בזאת להגיש בפני ציבור הקוראים ראיון נדיר עם הגאון הגדול רבי הלל פבזנר זצ"ל אשר התפרסם במגזין רבני אירופה מלפני שלוש שנים • «לפעול במידת האמת», כך חוזר ומבהיר הגאון הישיש רבי הלל פבזנר שליט"א (זצ"ל), אב"ד ועד רבני ליובאוויטש צרפת, חבר נשיאות «מועצת רבני אירופה» ואחד מיתדות עולם התורה והחסידות של צרפת כולה • בראיון ראשון ונדיר, הוא דולה מזיכרונו עובדות מתקופת רוסיה הסובייטית, משרטט קווים נאמנים לדמות גיבורי היהדות של אז, ומבקש מאיתנו בני הדור החדש, לדבוק באמונתם היוקדת, ללמוד ממעשיהם וללכת באורחותיהם • רסיסי אורה מפיו של שריד לדור דעה • ראיון

Couverture de l'interview de Rav Pezner Zal

Interview rare et exceptionnel du Rav Hilel Pevzner Za"l (donné en été 2006)

Il y aborde sa jeunesse héroïque dans les Yechivot clandestine en URSS, sa participation à la renaissance du Judaïsme en France après-guerre, le développement des institutions et écoles Sinaï, le Rabbinat et la cacherout etc., ses rapports avec le Président Chirac, l'antisémitisme en France, et enfin, l'avenir de la communauté juive française. A déguster en détails.

Au centre de Paris, dans un modeste appartement très simplement meublé, réside un juif âgé, de petite taille et maigre, mais dont l'empire s'étend sur tout le territoire de la France.

A l'étage supérieur de l'école juive Sinaï, est assis dans le coin d'un étroit bureau, très discrètement, le savant Rav Hillel Pevzner (Chlita) et étudie la Torah des heures durant. Sur un ancien « stender » (pupitre), à l'aspect extérieur très éraflé, s'entassent des livres les uns sur les autres, et lui, le grand savant, devant qui les portes du savoir sont ouvertes, à qui « Présidents et Rois » demandent conseil, se consacre principalement que pour les « 4 coudées » de l'étude et de sa persévérance.

Son être rayonne dans les étages inférieurs et les bâtiments latéraux. Son essence est incrustée dans chaque motte de terre. Les institutions de Torah Sinaï, une des trois institutions qu'il a fondées et qui ensemble donnent une éducation juive à des milliers d'élèves dans l'esprit de notre « ancêtre Israël » (la tradition), constituent l'essence de ses aspirations qui est de diffuser et de répandre les enseignements de la Torah au plus grand nombre.

Le Rav Pevzner a fondé ces Institutions au prix d'un dur labeur, de toute son énergie et à la sueur de son front, avec de grandes difficultés et de nombreux investissements. Aujourd'hui, grâce au ciel, il récolte les fruits dans la joie. Son fils Le Rav Yoseph Itshak les dirigent convenablement. Sous sa direction emplit de succès et de réussite, elles continuent à prospérer et à se développer à un rythme incroyable.

De même, l'immense domaine de la Cacherout et tout ce qui a trait à la Rabanout, qui occupait autrefois une bonne partie de son ordre du jour, est dirigée actuellement par une équipe de Rabbins expérimentés, autant scrupuleux dans leur pratique que férus de savoir, si ce n'est plus, et dont le fils en est un membre très actif. L'association (« Vaad ») des Rabbins

Loubavitch de France est présidée par le Rav Pevzner qui en tant que Chef du Tribunal («Av Beth din») dirige tous les sujets de la communauté d'une main de maître depuis plus de 50 ans. Les membres de ce comité sont aujourd'hui encore supervisés par le Rav qui dispense à chacun d'eux conseil et sagesse.

Même lorsque tous les soucis qui le submergeaient s'estompent avec l'âge, il y a encore un problème qui ne lui accorde aucun répit, c'est celui de Machiah. « Quand est-ce que tu viendras mon maître ?! ».

Cette question résonne du plus profond de son cœur, de façon permanente durant tout notre entretien avec lui.

« Quand est-ce qu'il viendra déjà nous délivrer ?! ». Il implore et supplie sans répit avec une note de nostalgie, de languissamment et d'aspiration profonde, ses yeux pleins de larmes et sa voix étranglée par des sanglots retenus.

« Tes propos renforceront les gens » lui dit son fils sur un ton convainquant, et seulement après ces paroles d'encouragement, le Rav accepte de répondre à nos questions, convaincu qu'ainsi il va œuvrer pour le bien du Judaïsme, rien ne peut l'empêcher d'agir quand il s'agit d'œuvrer pour le bien du judaïsme.

« Et ses débuts furent difficiles »

Quand êtes-vous arrivés en France ?

- Depuis plus de 50 ans, nous sommes venus de Russie. A cette époque les réfugiés ont bénéficié d'une attitude de respect et d'entraide de la part des autorités gouvernementales françaises et c'est pourquoi la plupart des réfugiés transitaient par la France.

Dans quel état avez-vous trouvé le judaïsme lorsque vous êtes arrivés ?

- Très mauvais.

La Rabbanite : ceux qui sont arrivés étaient des religieux, mais parmi ceux qui étaient déjà là il n'y avait pas beaucoup d'orthodoxes. Très peu. «C'était un vrai désert spirituel ici», ajoute le fils Rav Yoseph Itshak.

Ainsi se déroule une discussion intéressante. Rav Hillel parle brièvement, dévoile une chose et en cache deux. Lorsqu'on l'interroge sur lui-même, il fait semblant de n'avoir pas entendu. Tout le monde s'associe donc

à la discussion qui devient commune à tous. Le fils Rav Y.Y. et la mère la Rabbanite distinguée, complètent le puzzle et reconstituent ensemble l'admirable mosaïque qui est dévoilée face à nos yeux ébahis.

Dans une telle situation comment avez-vous réussi à diriger une maison tellement hassidique ?

- Rav Hillel entend la question, sourit et répond : « et comment sommes-nous restés juifs en Russie soviétique ? » et poursuit : lorsque j'étais un jeune garçon, raconte Rav Pevzner, j'étais orphelin de mon père, que la paix soit sur lui, Papa n'a pas eu le temps de m'éduquer, il est mort en Sibérie à un jeune âge. Ma mère, la paix sur elle, a tout fait pour que nous restions des juifs craignant D...

« C'était sur lui en tant que fils aîné que reposait la responsabilité d'éduquer les autres enfants », Rav Y.Y. explique la situation à laquelle était confronté son père dans sa jeunesse.

« Nou ! Papa ! Parle-lui stp de la carte postale que ton père a écrit quelques jours avant sa mort » demande Rav Y.Y. à son père, en le suppliant : « Racontes stp aux jeunes... ».

Rav Hillel accepte et raconte : Papa a été exilé en Sibérie par les russes. Il a beaucoup souffert là-bas. Un jour nous est parvenue une carte postale de lui. Il y a écrit des lignes donnant la chaire de poule : «je sais que mes jours sont comptés. Je suis gravement malade et je vais bientôt mourir. Je doute fort d'avoir une sépulture juive, mais je suis serein et renonce à cela et je vais à la mort le cœur tranquille du moment que je sais que mes enfants et petits enfants iront sur la voie de D'... ». Cette carte se trouve en notre possession jusqu'à ce jour.

Vous avez rencontré des difficultés au début ici en France ?

- « Ce n'était pas facile » dit-il n'ajoutant rien.

Il ne veut pas s'élargir là dessus. Ayant connu les menaces du KGB et n'ayant pas plié, rien ne lui semble une véritable difficulté à laquelle il convient de prêter attention.

La discussion sur les difficultés d'intégration en France glisse rapidement sur les actes d'héroïsme des juifs en Russie. Des histoires sur la diffusion de la Torah et sur la propagation de la Hassidout sont déroulées, avec la participation active du fils (Y.Y.).

Rav Hillel a étudié dans sa jeunesse dans la ville Russe nommé Veronich (actuellement en Ukraine), ville Russe typique dans lequel avait été érigée une yéchiva Tomhéi Tmimim Lubavitch clandestine. Ils y étudiaient avec une grande abnégation et don de soi. Le froid était terrifiant et la peur des autorités était grande et pourtant ils continuaient à se cacher dans le grenier où ils pouvaient étudier sans être dérangés. L'existence de cette Yéchiva devait être gardée dans le plus grand secret à tel point que même les gens qui venaient prier ignoraient complètement l'existence de cette Yéchiva au grenier de la Synagogue.

Ainsi cela a duré quelque temps. « La Yéchiva est encore devant mes yeux » dit Rav Hillel, et il note particulièrement la personnalité de son oncle, Rabbi Saadia Libérov, une personnalité importante parmi les Hassidim Habad, qu'il a toujours devant ses yeux.

Ainsi cela a duré jusqu'au moment terriblement amer où tous ont été attrapés et emprisonnés. « Moi je n'ai jamais été emprisonné » raconte Rav Hillel, « en fait je n'ai jamais séjourné dans une prison russe », s'éloigne-t-il.

Comment cela s'est produit et comment a-t-il été sauvé ?

Là aussi il raconte une histoire captivante :

Je dormais chez une famille, un jour les policiers ayant entendus parler d'une Yéchiva clandestine sont arrivés. Ils se sont approchés de la porte du Beth Hamidrach et ont commencé à frapper très fort pour qu'on leur ouvre la porte, les élèves ont cru que c'était moi qui arrivait très tôt le matin et ils ont répondu tout de suite : attends, attends ! Nous allons te faire monter tout de suite... ! ils ont ouvert la porte et ont été tous exilés. Moi je n'étais pas présent à ce moment.

Comment avez-vous réussi à vous sauver de Russie ?

- Nou ! Tu sais comment ?! Avec des faux papiers, en tant que réfugiés Polonais. Nous étions contents de passer les frontières et de nous débarrasser de la Russie qui était un mauvais élément causant le mal.

Et de là vous êtes arrivés directement ici ?

- Nous avons erré d'un endroit à l'autre. D'abord nous sommes restés un peu en Pologne. Nous avons mis de l'ordre dans nos papiers officiels.

- Parles-lui de la grande aide que tu as apporté aux juifs pour passer la frontière, demande Rav Y.Y. à son père. Moi, dit décemment Rav Hillel je n'ai

rien fait. Rav Hillel est en fait un homme modeste comme Hillel d'autrefois. Il n'aime pas parler de lui. Il se dérobe de toute phrase qui pourrait contenir une louange sur lui-même. Par contre il préfère parler sur les autres. Ça a duré ainsi jusqu'à ce que son fils soit obligé de lui rappeler combien lui-même était impliqué, en fait l'instigateur de plusieurs actes d'héroïsme.

« Du côté russe agissait un juif du nom de Reb Léibel Motchkin, alors que mon père et d'autres agissaient de l'autre côté de la frontière, et ainsi ils réussirent ensemble à faire sortir de nombreux juifs de cette terre de malheurs », raconte Rav Y.Y.

La discussion sur les débuts de la France orthodoxe entraîne une discussion intéressante sur le projet initié par le Rav Hillel de construire un grand et somptueux Mikvé près de la place connue de la République (dans les années 1960), Mikvé qui devait faire la gloire de toute communauté juive de par le monde. Il s'agit de la France d'autrefois, dans laquelle le peu de juifs qui y résidaient ne comprenaient pas la nécessité d'un Mikvé si grandiose. (NDLR : Le mikvé fut ensuite achevé par le Rav Haïm Yaakov Rottenberg zal).

Mon père, qu'il vive de nombreux jours heureux, raconte le fils, a voyagé il y a des dizaines d'années en Russie afin d'y établir des Mikvaot. « Une construction de Mikvaot de façon publique c'était ma plus grande vengeance contre eux » dit Rav Hillel sur un ton de triomphe, « vraiment comme il est écrit : se venger des nations (qui ont causées du mal aux Juifs) ».

Rav Hillel n'a pas érigé que des Mikvaot. A part les exemplaires réseaux éducatifs d'une renommée mondiale, il a également mis sur pied un grand réseau de Cacherout accepté par tous les cercles de la communauté orthodoxe en Europe et même au-delà.

**Des bidons
de lait à une
véritable
industrie**

Comment tout cela a commencé ?

- Il s'avère que tout a commencé par la volonté d'obtenir du lait strictement Cachère HoloV Israël (surveillé par un Juif). Ce n'était pas facile, on faisait tout en cachette et discrètement, avec beaucoup de difficultés. « au début c'était très dur » ajoute la Rabbanite, on avait à la maison des petits enfants, et le Rav voyageait au milieu de la nuit vers les étables pour surveiller la traite.

Le premier lait Cachère à Paris a été fait par vous ?

- Non, je ne peux pas prendre le mérite d'avoir été le premier, car cela existait avant. Au début, cela se faisait pour des dizaines de familles seulement. Le lait était conservé dans des bouteilles simples qui tenaient difficilement quelques jours et était distribué directement aux consommateurs. Aujourd'hui, grâce à D... ça se vend dans tout le monde par dizaines de milliers de bouteilles.

Qui surveille maintenant le lait ?

- J'ai un bon représentant, sourit Rav Hillel, en montrant son fidèle fils. Il y a deux ans je lui ai tout confié, précise t-il. Comment est-il écrit dans la Torah ? « Parce que tu es mon fils, tu travaillerais gratuitement ? » Je ne dis pas ça de façon interrogative mais avec un ton affirmatif et de satisfaction. En fait « tu es mon fils ! C'est pourquoi et en fait tu me serviras bénévolement ! ».

En mentionnant la cacherout, l'occasion est bonne pour Rav Y.Y. d'informer son père sur les rigoureuses règles de cacherout qui sont en cours dans les usines et de susciter chez lui un sourire de satisfaction. Cela ne fait pas longtemps, raconte-t-il à son père avec émotion, j'ai invité le Savant Rav Mordéhaï Rottenberg (Rav de la communauté orthodoxe de Paris) pour visiter l'usine (NDLR : Le Rav n'a finalement pas effectué cette visite pour des raisons personnelles) et il était très émerveillé (d'apprendre) du fait que chez nous on est très scrupuleux d'avoir un surveillant à demeure pour surveiller la traite du lait cachère et non un surveillant de passage qui sort et qui rentre.

Rav Hillel écoute les paroles et réagit : « De nos jours, ceci n'est pas considéré comme une «houmra» (mesure exceptionnelle et facultative), mais constitue une exigence absolue, car avec la technologie moderne, il est facile de tromper la vigilance du surveillant de cacherout.

Par conséquent, il est indispensable que le Chômer soit présent durant toute la durée de la traite ou de la fabrication.

Ainsi, à partir d'un nombre limité de lait distribué de porte à porte, l'infrastructure se développe pour devenir aujourd'hui une véritable puissance en matière de Cacherout.

De nombreux produits de Hercher du comité de rabbin Loubavitch, parmi eux une « Chehita » (abattage rituel) très développé, faisant bénéficier des milliers de familles en France et en Europe.

Le nom du Gaon Rav Hillel Pevzner est pour les consommateurs la meilleure garantie pour un excellent niveau de Cacherout des produits. Ils ne s'attendent point à plus que cela.

**« Ajouter
dans les
deux
domaines »**

Le Rabbanite raconte que pour des nombreuses propositions de productions de produits cacher, le Rav a préféré écarter, compte tenu de nombreuses mesures draconiennes en matière de cacherout, dont le Rav y accordait une importance capitale.

Nous sommes devant un phénomène étonnant. Comment a-t-on pu transformer la France à partir d'un désert spirituel à l'origine, pour devenir à ce jour un centre de judaïsme si développé ?

Comment peut-on expliquer cette révolution ?

Le Rav nous répond : « Tout découle du grand principe enseigné dans la 'Hassidout, que rien ne peut empêcher l'avancement du judaïsme ! Vraiment rien au monde ne peut nous arrêter ! L'essentiel c'est de ne pas s'impressionner d'aucun obstacle ».

Rabi Hillel bien entendu parle peu ou pas sur la contribution essentielle de son œuvre pour transformer la France en un centre Thoranique.

Rabbi Hillel lui-même est une des grandes figures de ceux qui enseignent la Torah en France. Au début, comme Roch Yechiva de la Yechiva 'Habad à Brunoy (Région Parisienne), durant des dizaines d'années et aussi comme un génie exceptionnel connaissant tous les méandres de la Torah et dont son autorité rabbinique est bien répandue en France et en Europe.

Dans sa jeunesse, encore comme jeune homme il est lui-même élève de cette Yechiva. Après son mariage, il lui a été proposé de revenir à la Yechiva cette fois comme Roch Yechiva. Des années après, en 5713 (1953) lorsque le Rav Dvorkin, Rav 'Habad à Paris, a déménagé aux Etats Unis, le Rav Hillel a été intronisé comme son successeur, Rav des 'Hassidim 'Habad en France. A

cette occasion, il a reçu une lettre du Rabbi qui a appuyé cette nomination.

Après des dizaines d'années à la direction de la Yechiva, Rav Hillel a commencé à s'occuper dans le domaine de l'éducation. La combinaison de ces deux missions, l'éducation juive et la direction de la Yechiva, sont devenues trop dures pour les diriger simultanément.

Le Rav Hillel a posé la question au Rabbi pour savoir lequel des deux domaines avait priorité sur l'autre. Mais le Rabbi n'a autorisé de relâcher l'activité dans aucun des deux domaines ; au contraire, il lui a signifié de rajouter dans les deux domaines !

Au début de son implication en matière d'éducation juive, il s'agissait de la création d'une petite école offrant à un petit nombre d'élèves une éducation juive authentique ; école qui fut installée dans un petit logement du Marais, le Pletsel (Quartier juif de Paris).

Actuellement, des dizaines d'années après, en contemplant les énormes constructions qui accueillent des milliers d'élèves Garçons et Filles, qui reçoivent une éducation juive authentique, nous avons vraiment du mal à croire que tout a commencé dans un petit logement avec une poignée d'élèves.

“Quand est-ce que le Machia'h viendra ?”

Tout en parlant sur la réussite exceptionnelle du réseau-éducatif et de ses bons résultats, que d'une manière inattendue le Rav Hillel s'exclama avec une voix de cri étranglée « Quand Machia'h viendra ? »

« Machia'h ! Il aura encore beaucoup beaucoup de travail ! Car chaque juif attend avec beaucoup d'impatience sa venue. « Qu'il vienne déjà - Qu'il vienne déjà ... ».

Question : Qu'est-il conseillé de faire en particulier pour approcher la Guéoula (rédemption) ?

Réponse : « Asseyez de rapprocher encore et encore des juifs au service de D-ieu »

Question : Comment réussit-on à rapprocher des juifs pour l'instant loin de la pratique religieuse ?

Réponse : « Agir dans la sincérité en restant vrai et authentique »

Question : Quel est à vos yeux la définition de la vérité ? L'authenticité ?

Réponse : « Si nous revenons sur l'attitude héroïque des juifs en Russie communiste, nous comprendrons que c'est qui est une attitude sincère et vraie.

Je vais vous raconter une histoire qui va bien l'illustrer. L'histoire concerne mon père A'H qui est décédé en Sibérie à un âge très jeune.

Le Rav raconte ...

Mon père A"H, était Rav dans une synagogue 'Habad à Minsk (Belarusse). Les communistes qui voulaient fermer cette synagogue ont commencé à convaincre les membres de la communauté de quitter les lieux. Mon père, en voyant qu'encore un peu la synagogue risquait de fermer définitivement, est monté sur le pupitre en tenant à la main un grand bâton et en annonçant publiquement : « Le premier qui va pénétrer dans cette shoul pour la remettre à ces «Rechaïm» (méchants), je vais lui éclater sa tête avec ceci ! ».

Les représentants du pouvoir en voyant ceci l'ont arrêté sur le champ. Ensuite il a été reconnu par le tribunal comme un « contre-révolutionnaire ». Il est resté en prison un an et demi avant d'être exilé en Sibérie où il a beaucoup souffert jusqu'à la fin de ses jours (il nous a quittés à l'âge de 48 ans).

« Cela s'appelle se conduire avec la vérité en précisant ouvertement : comme ça et pas autrement ! ».

Un sourire se dessine sur le visage du Rav Hilel au moment où il se rappelle l'épisode suivant, aussi lié à l'emprisonnement de son père dans les prisons soviétiques :

« Lorsque mon père était en prison, j'ai été appelé une fois au commissariat de police où l'on m'a posé la question suivante : Pourquoi ne t'inscris-tu pas comme membre du parti communiste ? J'ai répondu : « Est-ce que quelqu'un me l'a proposé jusqu'à maintenant ? », c'est à quoi le policier a réagi avec une colère non dissimulée : « Cette pomme n'est pas tombée loin de l'arbre ! »

Question : Est-ce qu'au cours de vos fonctions vous avez eu besoin de prendre un bâton de bois et d'affirmer « Comme ça et pas autrement » ?

Réponse : Rav Hillel en écoutant la question ni la confirme ni l'infirme.

J'ose imaginer que c'est n'était pas un morceau de bois dont il avait besoin dans de nombreux cas, pour défoncer des murailles bétonnées, mais plutôt des burins.

Rav Yossef Yts'hak par contre est prêt à le confirmer ouvertement en

disant : Je ne sais pas si ici on a besoin de bâton de bois, mais il est évident qu'en France si on n'est pas déterminé au point d'être en mesure d'affirmer « Comme ça et pas autrement ! » il serait impossible de réaliser une éducation juive authentique comme nous le faisons. Ceci aussi est une manière de se tenir aux principes « Comme ça et pas autrement » !

« Posez la question au Président Jacques Chirac », nous propose le Rav Y.Y. Pevzner en ajoutant : « M. Chirac est un grand fervent de mon père, il raconte souvent à ses amis que lorsque le Rav Hillel Pevzner lui demande quelque chose, il ne peut refuser... »

Les rapports entre le Rav âgé et la personnalité N° 1 de France est considérée depuis longtemps comme un phénomène et une énigme en France. Pas une fois on a vu les deux échanger amicalement et de voir comment le Président lui-même écoute très concentré et respectueux les paroles du Rav Hillel.

Pour le fils Rav Y.Y. Pevzner, la cause de ce lien particulier tient également à l'approche authentique de la vérité absolue chez son illustre père.

Là aussi ce qui a remporté l'amitié entre eux et le respect du Président à mon père, c'est cette attitude vraie et authentique ; il lui dira toujours franchement toute la vérité, sans aucune complaisance. Tout ce qui concerne les rapports du Président Chirac vers les Juifs en France et en Eretz Israël, il lui dit les choses avec détermination et revendication. Lui qui vient d'un monde où règne des valeurs de diversions et de diplomatie, il apprécie et respecte cette approche de vérité d'une manière dévoilée.

Question : Il aime les Juifs ou pas ?

Réponse : « D'une manière claire : Oui ! »

Question : Est-ce que le Président Chirac est suffisamment engagé pour combattre le phénomène antisémite en France ?

Réponse : « Je considère qu'il ne fait pas assez. Combien d'antisémite sont emprisonnés à ce jour ? »

Question : Pourquoi en ce qui concerne Israël il préfère toujours soutenir ses adversaires ?

Réponse : Il a beaucoup d'intérêts dans ce domaine.

Question : Comment a été créé le rapport entre vous et le Président Chirac ?

Réponse : « Je sais parler le Français » Répond le Rav d'une manière détournée

Question : Mais Beaucoup parle français ?...

Réponse : « Au fait nous l'avons déjà connu depuis qu'il était Maire le Paris »

Question : Est-ce qu'il aide les Institutions Juives ?

Réponse : Beaucoup, parfois d'une manière ouverte parfois d'une manière dévoilée.

Question : Quels thèmes doivent les Rabbanim abordé en priorités avec les juifs de France ?

Réponses « Tout faire pour rapprocher la venue de Machia'h, aussi également les Rabbanim dans leur communauté doivent constamment renforcer l'attente active à l'arrivée de Machia'h.

« Continuer à construire »

Question : Avec quelle méthode les Rabbanim doivent diriger leur communauté, avec détermination comme « Beth Chamaï » ou d'une manière compréhensive comme « Beth Hillel »

Réponse : Comme Beth Hillel bien sûr, tout en rappelant que même Hillel n'a jamais fait aucune compromission dans le judaïsme. Il est absolument possible avec une approche de Beth Hillel sans bien abandonner dans la Torah.

ב"ה, חשוון - כסלו תשס"ט / נובמבר - דצמבר 2008 גיליון מס' 32 סחיה: אירופה: € 1.5 אנגליה: £ 1.1 יסואל: ₪ 6.2

הנעשה והנשמע

מגזין הבני אירופה

עוֹתֵק חִינָם

רבנות הולנד בתפארתה

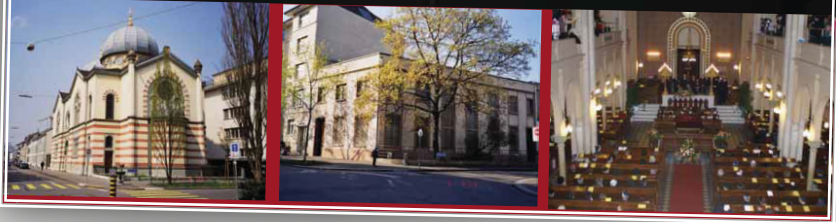
לאחר 24 שנים מונה
הגאון רבי בנימין יעקבס
שליט"א, חבר מועצת
רבני אירופה, לרב
ראשי בהולנד

הבאים בברית חותמך

בעוד גזרו היוונים על
שבת, חודש ומילה
- יש מי שמוסרים
נפשם להכניס יהודים
בבריתו של אברהם
אבינו ע"ה. פרוייקט

זכור למקדש כהלל

הלל של קדושה הותיר אחריו רבי
הלל פבנר זצ"ל מפריז. רבנים נודעים
מספרים על דמותו הנערצת

*Extrait de lettres de Rabbanim
s'exprimant à propos du Rav Pevzner Zal*

רבני צרפת מספרים על

הגאון החסיד רבי הלל פבזנר זצ"ל

דמות רבת-אנפין התמזגה בגאון החסיד רבי הלל פבזנר זצ"ל, שזה עתה מלאו שלושים להסתלקותו. גאונותו ובקיאותו בכל מכמי תורה, בנגלה ובנסתה, בהלכה ובאגדה, שכל רז לא אינס ליה, לצד היותו שקדן בלתי נלאה ויגע בתורה מתוך מסירות נפש – כל זאת לא מנע בעדו לעמוד בפרץ ולגדור ולהיות ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, תוך שהוא פועל לביצור חומות הכשרות ולהרחבת גבולות הטהרה ותיקון מקוואות, ארגון שיעורי תורה וקירוב רחוקים לכור מחצבתם. פעילותו חבקה זרועות עולם – אם במסגרת מרכז רבני אירופה שנמנה על מקימיו ומייסדיו, אם במסגרת בית הדין שהוא עמד בראשו, או בכל מסגרת אחרת שניתן היה דרכה להגדיל תורה ולהאדירה. **ישראל פינחס טירנואר** יצא ופגש ברבני צרפת והביא לקט מדברי הערכתם והערצתם איש ולפעלו, מיוחד ל"הנעשה והנשמע".

קטן בו לימד את תלמידיו הראשונים, ועד למוסדות המפארים המתנוססים לתפארה. סיפר לי תלמידו הרב שמעון דהן, כי בימים הראשונים היה מתיענע רבות כדי להשיג חלב ישראל וצעד במסירות למרחקים עצומים כדי להביאו. הוא עצמו אמה, כי הוא תולה את העובדה שהקים בית חסידי טהור, רק בזכות מסירות זו. בבתיים שלא הקפידו על חלב ישראל אירעו כשלונות רבים, ל"ע לבסוף הוא היה זה שהקים את מערכת חלב ישראל הגדולה ביותר, כי לדברים הנעשים במסירות נפש יש קיום. באותם ימים הוא מסר את נפשו גם עבור טבילה במקוה.

לעצמו הוא לא היה צריך מאומה. למרות שעברו אצלו סכומים נכבדים, הוא חי בצניעות רבה וביתו נראה והתנהל בשיא הפשטות. מאור פניו המיוחד פשוט משך אליו כבמטה קסם. כמכת החיים שלו קנתה לו מעריצים רבים. א' אמתער חסידישער יי' – ראו בחוש כיצד החסידות אותה למד ובה התייעץ, הפכה אותו

הרב ירמיה תנחם נהן
אב"ד פאריז וחבר נשיאות מועצת רבני אירופה:

"יהודי של מסירות נפש"

פנשתי לראשונה את הרב פבזנר לפני כשלושים שנה בעת שהגעתי לבלגיה. באותם ימים הוא נהג לבקר מדי פעם באנטוורפן ודמות עוררה רושם רב. בית הדין בו כיהנתי התייעץ עמו רבות בנושאים הלכתיים ובמיוחד בעניני נטיף. הרב פבזנר היה סמכות תורנית ראשונה במעלה, ש"ס ופוסקים בעיון היו שגורים על פיו ואין תחום תורני בו הוא לא התמצא. תלמידיו סיפרו לי כי הוא ניחון בעשירות תורנית בלתי רגילה, באופן שדבר למצוא היום. שחו אודותיו שכשנמצא קרע דף, הוא ידע לומר בדיוק שהקרע שייך לספר "פני יהושע" בדף זה וזה.

הרב פבזנר היה איש של מסירות נפש במלוא מובן המילה, ובזכות מסירתו התקיים בו "והיה ראשיתך מצער ואחריתך ישנא מאוד" – מחדר

הגר"ה פבזנר נואם בכינוס של מרכז רבני אירופה במילאנו

תשורה לרגל 10 שנים לפטירת הגאון החסיד הרב הלל פבזנר זצ"ל

הנ"ח פבזר זצ"ל (צילום: Chelomo MASLIAH)

ומעורב עם הבריות. תמיד כשנפגשנו, ראשית כל הוא היה פתח בפלפולא דאורייתא, כאילו הרגע הוא עסק בסוגיא הזו. ואכן עיסוקו האמיתי היה תורה ודק תורה.

הצלחתו הכבירה נרשמה בעיקר במלחמתו - מלחמת ה', נגד הורם של החילוניות. הוא היה המצביא ושר הצבא של הלך לפני המחנה ופעילותו התורנית והחינוכית הפכה אלפי משפחות בצרפת, ובמיוחד בפאריז, למשפחות שומרות תורה ומצוות.

המורשת שהוא הנחיל לנו היא לא לפחד מלסרב לפשרות. עלינו לדעת כי רק אם נלך בדרך המסורה ולא נחשוש מתקיפת בדבר הלכה, נציג את התורה כמו שזיהא ללא חתל ושוק, רק כך תורה לנו שייצא דשמיא בכל מעשינו.

הרב יוסף סיטרוק דבר הראשי של צרפת:

"שברו על ה' אלוהיו"

ידוע שחכמינו שאלי שבזמן החזרה של שמונה עשרה אומרים עוד פסם מורים אנטו לך, וכבר מגורים עצמו חוזרים על המילים "על ניסך שבכל יום עמנו..." מדובר על הניסים שה' עושה לנו בכל רגע. מדוע יש הרגשה: מפני שמצוה כה גדולה, אולי הכי חשובה, החדות לה, שלא נתרגל אליה.

מסביבנו יש הסבר הדברים, ההיוון של כל דבר, שעליו לדחות, ולומר איננו רוצה להתרגל לניסי הקב"ה ואני מודה בתמידיות לניסים הללו. אני אומר את זה ראשית כל מכיוון שאנחנו נמצאים

כפי שחז"ל מפרשים במספר מקומות, מי הוא זה שיוכל לרפא את שברנו על הסתלקותו של הרב הגדול? רק זה שידע לרפא את שברו של ים, כלומר, זה שידע שללא התורה הקדושה בלתי אפשרי להקים מאומה, מי שיבין שאם הוא הפך להצליח בעסקנות, ובמרט פה בצרפת, עליו להשלים את החלל בין התורה, וכך בשילוב השלמת שני החלקים - בתורה ובעסקנות - תבוא רפואה למכתנו!

הרב יהיה טובול אב"ד ליאון וחבר תועצת רבני איזופה:

"רבים השיב מעוון"

הרב פבזר פעל גדולות ונצורות בתחום החינוך בממדי ענק מוחתם לא נראו לפני כן. בזכותו גדלו עשרות אלפים על ברכי התורה והמצוות. הוא היה מהיחידים שלחמו מלחמות ה' ברמה ומיעולם לא נרתע מלומר את האמת הצרופה. דרכו הייתה להביע את כבוד ה' ולהכריזו שעיקר העיקרים הוא כבוד התורה ושמיירתה. בדרונו אין עוז וגבורה לתור את האמת, אבל הוא הכריז אותה בעוז ותעצומות.

ודווקא בזכות עמידתו האיתנה הוא הצליח במידה ניכרת להטות את הציבור העממי לכיוון של שמירת תורה ומצוות. ומעניין, שגם במגניו עם אנשי הממשל הצליח מאוד.

יותר מכל הוא היה גאון ותלמיד חכם מובהק. קשה למצוא אישים כמוהו המשלבים גם פעילות תורנית וגם בקיאות עצומה בסוגיות הש"ס. יחד עם זאת הוא היה איש חינוך משכמו ומעלה,

לאיש בעל נמינות תורה שהקרינה על כל סביבותיו.

נפגשו מספר פעמים בוועידות שונות. הוא שידר רצינות תהומית לכל דבר ועניין. הוא מאוד לא אהב תעמולה ריקנית, פרסומות שקריות, ובכלל הוא היה איש של עשייה ולא של דבורים - ולא סתם עשייה אלא עשייה לשם שמים נטו. הוא מעולם לא חשב להתחבר סתם כך לעסקנים ולאנשי ממשל בכדי להתחכך ב"חברה הגבוהה", הקשרים האיתנים שציר עם השלטונות כולל עם הנשיא נוצלו אך ורק לטובת בניית והתפתחות המוסדות.

ניתן להמליץ עליו את הפסוק "אמת ומשפט שלום משפטו בשעריכם", ודווקא לפי הסדר הזה, כלומר - ראשית הוא היה איש אמת שפסקו היו אמיתיים ורציניים ללא שמץ של פשרה אפילו בקצו של יו"ד, ורק לאחר מכן - שלום, איש שכולו שלום ואהבה לכל יהודי באשר הוא שם.

"חבל על דאבדון" - הרב פבזר ייצג דור של יהודים שהשכילו לאחד בקרבם גם גאונות, בקיאות והתמדה, וגם שליוות נאמנה של עסקנות והקמה לשם שמים. קשה מאוד למצוא בדרונו מי שיעסקו גם בהקמת מוסדות ובר בבר גם תורתו תהא כל כך רחבה ועמוקה. אין ספק שהדרך הזו אותה הוא ייצג, מתרופפת כיום מאוד.

בהספדי עליו ציטטנו את דברי המדרש איכה על הפסוק - "מה אעידך מה אדמה לך הבת ירושלם מה אומר לך ואנחמך בחולות בת ציון כי גדול כיש שברך מי ירפא לך, כי גדול כיש שברך א"ר חולמאי מי שהוא תמיד לרפאות שברו של ים הוא ירפא לך" - וביראתי את דברי הפסוק; מי שירפא שברו של ים - הים רומז לנו התורה,

הגר"ד מטשאש משמיע דברי הספד על הרב זצ"ל

הגר"י סיטרוק מספיד את הרב מבגור זצ"ל

שלא ראה בניית בהמ"ק בימיו כאלו נחרב בימיו, הוא אומר שהיה ראוי לראות את החורבן, וברור בדברי חכמים, בדברי הגמרא, שחורבן הבית בגלל עוונותינו. במקום להגיד שאבותינו חטאו, צריך להבין שאם היום עדיין לא זכינו לבניית הבית, זה מפני שלא עשינו תשובה.

איבדנו צדיק גדול. העולם ממשיך, ההיסטוריה נמשכת, יש את השלושים, היכרון עלול להתעמעם, ובסוף כל אחד יחזור לעיסוקיו וישבת, חלילה. כל מה שקרה, וכל מה שאיבדנו ומה שצריך לעודד אותנו לעודד אותנו לתשובה. אי אפשר להיות אותו בן אדם לפני ואחרי.

אני רק אגיד לכם, באופן אישי, לא לתת דוגמא ח"ו, אולם הממד שהרב הביא איתו מנחה אותי. כתוב בוהור הקדוש על ויקהל, על פסוק התהלים שאומרים כל יום: "שברו על ה' אלוקיך", בן אדם ממשיך ב' והוזהר שואל למה צריך את המילה שברו? יש מילים אחרות שמציינים את התקווה: והוזהר עונה: אל תקרי שברו אלא שברו. לחברי את הקודרה מהש' לעשות ש', וזו מבינים את הפסוק. הוזהר אומר "לחיינו ולצדיקיינו" ותראו יש משנה נעים עבור הצדיקים, הם היום הגוף שלהם ששבר, כל זה על ה' אלוקיך, הכל למען ה'.

אם יש בן אדם אחד שנתן את חייו, בריאותו, כוחו, שקיבל מכות, עששה בכל למען ה', זה אכן הרב הלל מבגור זצ"ל.

נסעה למדור האמץ המפלא שלו, לא פחד משום דבר ומאף אחד, רק מהמק"ב.

אזכור תמיד שהנשיא שיראק כיבד במיוחד את הרב. זכור לי שמעם כשהיו לבד, אמר לי: אתה תופס: הרב מבגור לא לוחץ לי דאסות, כאלו שזה סקדל. אדם יודעים האמץ שצריך לרב שרואה אשתו של הנשיא שמושיטה את ידה והוא אומר: אינני יכול, זאת גברות.

ומה שאני רוצה להגיד שזה לא הוריד גברוש

הגר"מ כהן שליט"א עם הגר"ה מבגור זצ"ל

הגר"מ גרליק שליט"א עם הגר"ה מבגור זצ"ל. בנסע של מרכז רבני אירופה, נושא דברים הרב משה רוז

הגר"מ אליהו שליט"א עם הגר"ה מבגור זצ"ל

למדרגת חורבן בהמ"ק. מה קרה בחורבן בהמ"ק? מעולם לא התרגלו. שמרנו כל ההיסטוריה של העם היהודי, אלפים שנה, המגיעה הזאת, המכה הפתוחה שמעולם לא נסגרה ולעולם לא תיסגר עד בנין בהמ"ק בשלישי במהרה בשינוי אמן.

אומרים על חורבן הבית בגמרא סוכה: כל מי

שלישים יום אחרי פטירת הרב, מה שאינני רוצה, שנתרגל להעדרו. להתרגל זה לאבד את כל חוש החיים.

ברצוני לומר כמה מילים, לסיכום כל מה שקרה לפני חודשי. בגמרא, בכתובות דף קק, חז"ל אומרים: נפקא בת קלא ואמרה כל מי שהיה באשכבתיה דרבי מובטח לו שהוא בן עולם הבא.

ביום הקבורה של רבינו הקדוש בת קול יצאה ואמרה: כל מי שהיה נמצא בזמן פטירת רבי, בקבורתו, יש לו חלק בעולם הבא. אפשר להתמיה: אולי יש פה אנשים עם דרגות שונות, אולי ממצב דרוד, בכדי להגיע למדרגה זו, להיות בן עולם הבא?

אני חושב שהתשובה בעצם פשוטה. כשהיינו בפטירה או בלוחיה של צדיק, לא יכול להיות שלא עשינו תשובה. זה אומר שמי שיהיה נמצא הוא בעל תשובה, שישנה את חייו, ולשק על עצמו החלטות טובות, שנהיה בן אדם חדש, ולכן הוא בן עולם הבא. זה מה שעלה בדיעתי כשחשבתי שוב על היום, שזה כה קשה, כשלינו את הרב. ואולי שצריך לתת המשך לזה. במדרש של איכה רבתי, כתוב שמה שסילוק של צדיק יותר גדול מחורבן בית המקדש, וזה לא סתם דיבורים חלילה וחס, החכמים כשאומרים מילה, הוא מודיק, זה אומר שמדרגת פטירת הצדיק שווה

הרב מאיר פוזן שליט"א מאגף המקוואות של המרכז עם הרב זצ"ל

הרב פבזנר ידע על פה את כל מה שקרא ויכול היה לשנן הכל הלך וחזרו, אפילו מה שלמדו או קרא ולו פעם אחת, והכל בדייקנות נפלאה. כזה היה וכך הוא ייזכר לטובה.

**הרב זדו משה לינרן
רב קהילת שומרי הדת באנטוורפן
חבר נשיאות מועצת רבני אירופה:**

"לא תגורו מפני איש"

הרב פבזנר היה בבחינת "כל הדבר הקשה יבאין אל משה" - בכל שאלה סבוכה שהתעוררה באנטוורפן, נהגנו לפנות אל הרב זצ"ל, ותמיד זכינו לקבל תשובות חדות וברורות, קולעות אל השערה.

יהודי חסיד המתחסד עם קונו שחתר כל ימיו אל האמת הצרופה. יראת השמים שלו היתה לשם דבר. הרב פבזנר היה תקיף בכל הקשור לרבנות, כאשר קיים את ה"לא תגורו מפני איש" במלוא מובן המלה.

יצויין, כי הרב ליבמנן שיבדלח"א שמש יחד עם הרב פבזנר זצ"ל במועצת רבני אירופה.

באיכפתיותו וחיבתו של שיראק כלפיו, כי הוא ראה רק דבר אחד. אהנו ממצאים פה בכדי לקיים את התורה ושום דבר אחר. אין תבונה, לא חשבונות ולא חוכמות לפני הקב"ה. והגבורה הזאת ומרץ זו שאישית מדבר אלי הרבה, שייכים לרב בדרגה הכי גבוהה.

**הרב זדו משאש
רבה הראשי של פאריז:**

"הרב של כולם"

יחד עם כל גדולתו הענקית בתורה, התייחד הרב פבזנר ממי שמסר נפשו על החינוך הטהור. הוא הקים מוסדות גדולים וחשובים בהם החדיר את המשגש שאין הצלחה בשום דבר ללא לימוד התורה ודבקות בה. הוא ומשפחתו עשו חיל בהקמת המוסדות ואופיים רבים חייבים להם את יהודותם. החינוך שהוא העניק היה חינוך שינק מהחסידות והצמיח פירות יפים ומשובחים.

המיוחד בו היה שהוא היה בבחינת הצדיקים שמתדמים לבוראם עליו נאמר: "אבינו מלכנו". על אף שזו שמימה קשה מאוד, הצליח הרב פבזנר להיות גם הרב של כולם על כל המשתמע מכך, ויחד עם זאת היה אב רחום ומלטף. לא הרבה מסולנים להיות רב ואב בעת ובעונה אחת, והו חלל גדול שקשה למלאות.

לי באופן אישי האבידה גדולה מאוד, היו לנו קשרים רבים, והוא אף עמד בקשר מכתבי תורה עם אבי. בשלושים לפטירתו אמרתי כי אנו בעת בבחינת - 'וגילו בירעה', הרעדה היא על ההפסד העצום בפטירתו, והגילה היא על שהיחוינים כמותו עליהם נאמר 'פה כח הבן מבן האב'. ובהמשך מורשתו ננוחם.

**הרב ג'יל גוהיים
רבה הנבחר של צרפת:**

"אמר מלכא - עקר טורא"

הרב הלל פבזנר זצ"ל ידע להלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד. הוא זכה ונתקיים בו הפסוק "שאל

אבין ויגידן זקניןך ויאמרו לך". תמיד ידע איך ומתי להגיד דברים שנדרש לומר אותם. לעיתים היה הרב פבזנר אומר דברים הקשים כגידים, כמו שאומרים חז"ל על הפסוק "כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל". אך ידע גם לומר דברים רכים המתקבלים על הלב, "כה תאמר".

מה שברור היה שדבריו היו יוצאין מן הלב ולכן גם ננסו וחדרו לכל לב. כולנו זוכרים כיצד היה משנס מותניו כשמדובר היה בדברים העומדים ברומו של עולם, כאשר כבוד שמים עמד על הפרק. במקרה כזה היה הופך לאיש מלחמה בבחינת "אמר מלכא - עקר טורא" (אמר המלך - הר נעקר).

לא פלא, סיכם הרב בגוהיים, כיצד הצליח הרב פבזנר זצ"ל להשפיע על מגוון רחב ביותר של חוגים ועדות ולנגוע בנקודה הפנימית של כולם.

**הרב יוסף זדו פרנקפורטער
רב ואב"ד עדת יראים פאריז:**

"זכרון פנומינלי מופלא"

"גאוונותו בתורה לא ידעה גבולות. הכל היה אצלו כמנוח בקופסא. יתירה מזו, הוא נהג לחדד את תלמידיו הצעירים, לעודדו ללמוד בהתמדה ובשקידה".

